

ROZHOVOR mentorského páru

s mentorkou Janou Urbanovou z Děčína a mentee Terezou Šrámkovou z Ústí nad Labem

Mentorka Jana:

Co tě k mentoringu přivedlo?

Přála jsem si, abych věci, které jsem sama zažívala, prožívala a v životě mě posouvaly dál, mohla předat někomu dalšímu. Vždycky mě zajímal život dětí v dětských domovech a často jsem se kolem nich „motala“ a spolupracovala s kamarádkou, která v dětském domově pracuje, takže jsem tomu vlastně byla docela blízko, ale pořád jsem nevěděla, jak to přesně uchopit. Nechtěla jsem být zaměstnancem dětského domova a nevěděla jsem jakou jinou cestou se dát. Inzerát projektu Začni správně byl pro mě hozenou rukavicí a najednou se všechno propojilo. Na inzerát jsem se proto ozvala a hned při prvním setkání a rozhovoru s koordinátorkou mentorů najednou všechno dokonale rezonovalo. Řekla jsem si, že to chci zkusit.

O čem je mentoring?

Je to hlavně o tom, jestli ti dva, kteří jsou na sebe napojení, si mezi sebou vytvoří důvěru, a to se mi s Terezou docela rychle povedlo. Snažím se sdílet s ní svou životní zkušenost a zároveň vidím, co všechno přináší mentoring i mně. Že to není jen o tom, co dávám já jí, ale co dává ona mně.

Co konkrétně ti Terezka dává?

Řekla bych pokoru a úctu k lidem jako je ona, k tomu, čím si prošli. Není to o lítosti vůči nim, ale o tom, že jejich startovní čára je úplně někde jinde. A o tom, s čím se oni museli, a ještě musí popasovat, se mně v jejich dětských letech ani zdaleka nesnilo. Držela jsem se za sukni mámy, babičky a všech v rodině a ani dnes si neumím představit, že bych v dětských letech prožívala to, co prožívali oni. A to znám jenom příběhy několika z nich. Díky Terezce se dokážu dívat na věci i z jiného úhlu pohledu a dokážu víc pochopit odlišné vnímání světa.

Jak bys popsala vaši mentorskou spolupráci?

Vnímám ji jako takový rozhovor starší sestry s mladší sestrou. Pro mě Terezka není dítě, pro mě je to dospělá holka, která se v určitou dobu někde zasekla a chvíli váhala kudy a jak dál. Zajímá mě, jakým způsobem o věcech přemýšlí. Když si dovolí uvolnit se a vyjádřit se natolik, aby řekla, co ji brzdí, tak s ní jdu i do té minulosti, aby zjistila, proč se zabrzdila, proč sama sebe vnímá tak, jak se vnímá. Pomáhám jí pochopit, jak si došla ke svému vztahu ke světu a k sobě samé. A skrze její příběh a její prožitky najednou dokážu vnímat i já sama sebe jinak. Každá jdeme svou vlastní cestou, ale navzájem se životními zkušenostmi a způsobem, jak se s nimi vypořádáváme, dokážeme obohatit.

Co ses během té doby, co se s Terezkou potkáváte, naučila o sobě? Objevila jsi něco nového?

Umím být vůči lidem s jinou sociální zkušeností velmi neutrální. Nehodnotím je a nesoudím za to, co a jak prožili a jak je to ovlivnilo. Snažím se tím, jak spolu mluvíme a o čem spolu mluvíme, více otevřít další dveře k tomu co by mohli. A vidím sama na sobě, že čemu věnuji pozornost, to se v mém životě děje. U nich je to o to víc. Jestli budou věnovat pozornost tomu co zažili, tak je to pořád potáhne zpátky. Chci Terezku více navést na to, aby věnovala pozornost tomu, co žije teď a co chce žít v budoucnu než k tomu, co bylo. Také jsem si prošla v životě těžká období a také jsem často dávala

pozornost věcem z minula. Teď už to dělám míň, nebo si to rychleji uvědomuji. A je to hodně o Terezce, díky které se tohle učím.

V čem se lišila realita mentoringu od představy, kterou jsi měla ještě předtím, než jsi do mentorského vztahu vstoupila?

Neměla jsem konkrétní představu, jak by měla naše spolupráce vypadat. Terezka mě překvapila tím, jak velmi rychle se dokázala otevřít. Věděla jsem, že nechci, aby náš vztah byl o učitelském přístupu, chtěla jsem nastavit „partácký“ přístup dvou dospělých. A hned na začátku jsem měla podmínku, že ten člověk, se kterým budu pracovat, to musí také sám chtít. Nechtěla jsem energii dávat tam, kde by zůstala bez odpovědi. A Terezka má velkou chuť a vůli na sobě pracovat, takže v tom se mé očekávání naplnilo.

Když vidíš, jak váš mentorský vztah funguje, jak se Terezka rozvíjí a jak se postupně proměňuje... Co bys jako zkušená mentorka řekla ostatním mladým lidem? Proč by do mentoringu měli vstoupit, proč by měli chtít spolupracovat s mentorem, co jim to může dát?

Může jim to dát reálnější pohled na svět od člověka, který má něco za sebou, i když v úplně jiném prostředí, s úplně jiným zázemím. Může jim to dát inspiraci a představu o možnostech, ze kterých si mohou v životě vybírat. Aby nenajeli do pasivního rytmu „nemůžu, nejde to, nemám na to – ať finančně nebo i z jiného pohledu. Mentoring jim může pomoci objevit v sobě to, kým opravdu jsou a vést je k tomu, aby se přestali ohlížet na to, že prožili kus života ne v rodině, ale v dětském domově. Aby se od toho dokázali odrazit a uvědomit si vnitřně to, že zvládnout takový start vůbec není legrace a že tím naopak dokázali hrozně moc už v tak mladistvém věku. A také, že na tom naopak mohou stavět, protože svoji sílu už ohromně prokázali. Pak je to také o tom, aby si uvědomili, jací chtějí být a dovolili jiným lidem ukázat jim třeba jinou cestu. Cestu k někomu nebo k něčemu nebo jim být jen takovým tím poradním hlasem, kdyby si o tom chtěli popovídat. Tak to myslím, že by jim mentoring měl dát mentoring.

V čem je podle tebe hlavní přínos mentoringového programu projektu Začni správně, v čem je pro mladé dospělé z dětských domovů důležitý, v čem má význam a smysl.

Má význam hlavně v kritických a rozhodovacích momentech, kdy se mladých má rozhodnout o tom, co a jak dál a kdy nemá zkušenost a třeba neví, jak se v těch situacích zachovat. Aby se měl o koho opřít a aby mu ten dospělák mohl říct: tohle se dělá takhle nebo tohle se zařizuje takhle a pojď se na to podívat ještě z téhle strany. Aby měl prostě parťáka, se kterým to může řešit a necítil se, že je na všechno žalostně sám. V tomhle je pro ně mentoring určitě důležitý.

A jaký je tvůj vlastní postoj k mentoringu?

Mě to baví. Jsem ráda, že mi Terezka přinesla do života jiný úhel pohledu, jiný vítr. Tahle životní zkušenost je pro mě nesmírně zajímavá. Zvažuji, jak s Terezkou pracovat, k čemu ji vzít, mezi jaké lidi ji zavést, abych nenarušovala její vlastní svět přespříliš a aby to bylo pozvolné. A když už má důvěru ke mně, tak aby postupně mohla získávat důvěru i k jiným lidem a rozhlížet se v okolí těch, kteří jsou kolem mě, a přitom to pro ni bude pořád bezpečné.

Máš nějakou osobní zkušenost, kterou jsi v průběhu mentorské spolupráce udělala, která by mohla vést k nějakému doporučení pro všechny další začínající mentory?

Sdílet život. Úplně obyčejně. Ohromně se mi vyplatilo, že jsem zvolila přístup zatáhnout ji jednoduše do toho, co žiji. Nic víc, nic míň. Dát jí šanci, ať si z toho vezme, co bude chtít. A bez ohledu na to, jakou kdo dělá profesi, stačí, když se s mladěchem bude bavit o tom, jak funguje, nebo čím prošel

sám, a že to v něčem bylo jednodušší a v něčem méně. Tak to je víc než se stylizovat do toho, že já jsem ten chytrý dospělák a on, ona je teprve na začátku. Tuhle cestu jsem zvolila já a musím říct, že nám to tak společně dobře funguje.

A shrnutí o mentoringu na závěr?

Krásná zkušenost, stálo to za to. Tak jak člověk občas cítí, že mu někdo hodil rukavici a že bylo fajn ji zvednout, tak i mentoring vnímám, jako že já tu zvednutou rukavici někomu házím a že je jenom na jeho vůli, jestli ji zvedne anebo ne. A jestli ne, tak to pro něj třeba není jenom ta správná chvíle a buď to časem přijde nebo nepřijde. Případně si řekne, že to v tu danou chvíli musí zkusit sám: A teprve až projde touto zkušeností, něco si na tom vyzkouší a otestuje sám sebe, tak si pak řekne: dobře, tak toto umím, tohle neumím, toto mi jde, na toto se cítím, ale na tohle už ne a tady potřebuji partáka. Tak kdyby přišel i s tím jedním konkrétním dotazem za mentorem, tak je to dobře.

TEREZKA:

Co tě přivedlo k mentorskému programu projektu Začni správně a proč ses rozhodla do něj vstoupit?

Mentorský program mi nabídl Standa, náš ústecký koordinátor mladých. Trochu jsem o tom přemýšlela a pak jsem si řekla, že by bylo fajn vyzkoušet něco nového. Napadlo mě, že si můžu nechat pomoci. Ze začátku jsem měla ale trošku strach nebo pochybnost, protože jsem nevěděla, s kým se potkám, jak to bude vypadat a co se bude dít.

Když ses potkala s Janou, svojí mentorkou, jak jsi ji vnímala jako člověka?

Byla sympatická a moc milá.

Se svou mentorkou pracuješ už bezmála rok, co ti Jana do života přináší?

Strašně moc. Učí mě, abych vystrčila hlavu z ulity a rozhlédla se, co je kolem mě. Učí mě přemýšlet o tom, co bude dál, najít si svůj směr a nějaký cíl.

V čem ti mentoring pomáhá?

Pomáhá mi rozvíjet se! Více přemýšlím o tom, co znamená mít rodinu a žít v partnerství. Učím se plánovat a užívat svůj volný čas. To jsem dřív moc neuměla. Kdybych neměla mentorku, asi bych se v životě víc plácala a vše by bylo mnohem těžší. A asi bych neměla smysl života.

Jaká je tvoje role v mentorském vztahu?

Učím se být aktivní, ne jenom poslouchat. Jana mě seznámila se svými kamarády, chodím s nimi na kurz Škola života a snažím se, abych nebyla jenom ten, kdo se veze. Chci dělat věci i sama za sebe.

Co se změnilo ve tvém životě za rok spolupráce s mentorkou?

Cítím se jistější a mám větší důvěru k lidem. Nejsem tak nervózní a uzavřená, více se usmívám a nejsem k sobě tak kritická. Zjistila jsem, co mě opravdu baví. Třeba kempovat. Myslím, že se od Jany rychle učím. Více přemýšlím, jakou cestou jít a jakou ne. Lépe zvládám rodinné vztahy. Například vztah se sestrou. Taky se už nedívám tolik do minulosti. Když se mi něco nelíbí, tak to řeknu, to jsem dřív neuměla. A víc přemýšlím o tom, komu nebo čemu dám svoji energii. Umím s energií více pracovat, odpojit se v situaci, která mě vyčerpává a víc si užít situace, kdy se cítím příjemně. Prošla

jsem kurzem automatické kresby, který jsem si sama našla a přihlásila se do něj. Na to bych si dřív netroufla.

Co bys vzkázala ostatním mladěochům, kteří se rozhodují, zda do mentoringu vstoupit?

Ať to určitě zkusí. Budou vědět, že v tom nejsou sami. S mentorem nic není tak těžké, jak se to zdá.

Poradila bys jim, jak v mentorském vztahu fungovat?

Aby to nebyl vztah, kdy jeden tahá a druhý se jenom veze. Mladěoch by měl být aktivní. Je dobré se navzájem dobře poznat a mít k sobě důvěru. Důležité je nelhat, mentor to pozná a pak se může důvěra rychle ztratit.

Co je pro tebe na mentoringu nejlepší?

Mám parťáka, se kterým si můžu popovídat, když mě něco trápí a vím, že tu pro mě někdo je.

Jak bys vyjádřila svoji roční zkušenost ze spolupráce s mentorem?

Změnilo mi to život!

O mentoringovém programu

Mentoringový program projektu Začni správně propojuje mladé lidi odcházejících z dětských domovů nebo pěstounské péče s dospěláky – mentory, kteří jim pomáhají najít tu správnou cestu životem. Mladěochi napojení do mentoringového programu mohou se svým mentorem konzultovat nejen otázky spojené se vzděláním či profesí, ale především s běžným každodenním životem. Do mentoringového programu je aktuálně zapojeno přes sto dvacet mentorů, kteří mají své svěřence (mentee). Stále hledáme do svých řad nové mentory z celé ČR. Pokud jste právě vy tím pravým, ozvěte se nám na zsmorava@yourchance.cz nebo mentori@yourchance.cz.